

Debat xarxes socials i Educació Primària

Per M. Pilar Fornés i Fuster
(Ponència: 13/01/2015)

1.- Introducció

Les xarxes socials, en l'actualitat, s'han convertit en un fenomen social, han revolucionat la forma de comunicar-nos i d'interactuar en el món i, cada vegada, tenen més importància i presència a les nostres vides.

Aquesta és la realitat però, és cert que qui no és al Facebook no existeix? Es pot sobreviure al segle XXI sense Whatsapp? Han millorat totes aquestes eines la nostra qualitat de vida?

Aquestes, són algunes de les qüestions que potser hauríem d'intentar resoldre abans de plantejar-nos la conveniència o no d'introduir-les a l'Educació Primària.

Imatge d' *Informartica8vo* (Own work) [CC BY-SA 3.0 ( )],
via Wikimedia Commons

2.- La societat i les xarxes socials

Personalment, crec que les xarxes socials són un reflex de la societat actual i el seu èxit es fonamenta, principalment, en aquests factors:

- Baix cost (són assequibles)
- Comoditat i facilitat de maneig (lleï del mínim esforç)
- Immediatesa de la comunicació (agilitat)
- Facilitat per contactar amb gent desconeguda i compartir continguts
- Absència de fronteres

Però, són aquests els paràmetres sobre els quals educam a Primària?

1. Poden les institucions garantir l'accés a les xarxes socials a tots els alumnes?
2. Convé fomentar les xarxes socials perquè són còmodes?
3. Un alumne de Primària, davant un dubte, necessita una resposta amb urgència?
4. És convenient fer contactes amb estranys? Amb qui compartim materials?
5. Necessitam traspasar fronteres?

3.- El currículum i les TIC

Fent una recerca pel currículum de Primària trobam aquestes referències a les tecnologies:

*"Els reptes dels **canvis tecnològics** i socials als quals ens enfrontam fan que, en aquesta etapa de l'educació primària, sigui necessari disposar d'ancoratges sòlids en què fonamentar tota actuació posterior i disposar l'abundant informació que els alumnes han de gestionar, que els permetin i els estimulin a mantenir l'afany d'aprendre durant tota la vida. D'aquí la transcendència d'encoratjar l'interès per la lectura, el domini de l'escriptura i, en general, dels llenguatges essencials (lingüístic, matemàtic, **tecnològic**, corporal, musical, plàstic, etc.)"*

“OBJECTIUS:

*Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les **tecnologies de la informació i la comunicació** i desenvolupar un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren.”*

Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears
Recuperat de http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/decrets/decret_primaria_32-2014.pdf

Però no hi ha referència explícita a les xarxes socials, per la qual cosa la decisió està en mans del centre o, del mestre, en darrer lloc.

4.- Inconvenients de les xarxes socials

Puntualitzar que si les xarxes socials són una extensió de l'àmbit escolar, té poc sentit aplicar-les **dins** l'escola. Per tant, l'anàlisi que n'he fet les mateixes és des d'una perspectiva **extraescolar**.

D'aquesta manera, segons el meu criteri personal, el seu ús presenta els següents inconvenients:

Per part del mestre:

- Augment de la càrrega lectiva (ampliació de la jornada laboral)
- Renúncia a hores de descans, oci o vida personal
- Manca de compensació econòmica
- Manca d'independència en les decisions

Per part dels alumnes:

- Risc d'exclusió (per manca d'accés)
- Risc de dependència

- xarxes socials específiques:

- Estandardització de les tasques
- Manca de reflexió i esperit crític

- xarxes socials generalistes:

- Pèrdua de privacitat
- Reducció de les hores de son i oci
- Substitució d'altres activitats: lectura, jocs, hobbies, activitats artístic-esportives...
- Risc d'addicció
- Risc d'assetjament
- Accés a continguts no adequats

Per part dels pares:

- Debat constant de les qüestions de classe
- Excessiva implicació dels pares en les tasques escolars
- Creació d'alarma o conflictes per malentesos deguts a les deficiències de la pròpia comunicació digital.

5.- Conclusions

En definitiva, és imprescindible tenir clar quin són els nostres objectius i ser conscients que, l'ús de les xarxes socials, com tot, comporta una sèrie d'avantatges i inconvenients.

La introducció de les xarxes socials a la Primària serà encertada o no, segons la intenció i funció que els hi donem (si és per moda o per seguir les tendències, probablement, l'experiència estarà buida de contingut i aviat ens adonarem de la inutilitat de la iniciativa).

No justifiquem l'ús de les TIC "de qualsevol manera" a l'escola excusant-nos amb la tan anomenada *competència digital* perquè el maneig dels dispositius, els alumnes, ja l'aprenen de forma autodidacta jugant i punyint tot tipus d'aplicacions. El que cal és una bona *alfabetització digital* que comença abans de posar-se davant un ordinador plantejant-nos què i com hi farem i per què.

No exportem els nostres models o pautes d'actuació als infants sense reflexionar si són bons o adequats per ells.

Dissenyem PLEs coherents i a l'abast dels alumnes que s'ajustin a les necessitats reals d'aquests. No creem falses necessitats per justificar inversions o projectes sense sentit.

6.- Referències

Juan José de Haro.(2011, abril). Redes sociales en Educación. Ponència presentada al II Congreso Escuela 2.0, Zaragoza, España. Disponible a

<https://www.slideshare.net/fullscreen/jjdeharo/redes-sociales-para-la-educacin/24>

Linda Castañeda (2009). Web y Redes Sociales, el nuevo entorno de nuestros hijos. Posibilidades y riesgos a los que se enfrentan jóvenes y padres en la nueva Internet. Recuperat a 11 de desembre de 2015 a

<https://www.slideshare.net/fullscreen/lindaca/web-y-redes-sociales-el-nuevo-entorno-denuestros-hijos/>